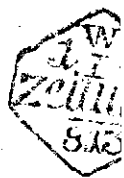

MAGYAR KURIR

A' FELSÉGES CSÁSZAR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDIJLEMÉBŐL.

Indult Bétsből Kedden October 5-dik napán, 1813-dik esztendőben.

A' tsatározó mezőkről.

Sept. 3-dikától fogva ismét erősíteni kezdették *Dresdát* az ó-város' külső kapui előtt. Hasonlóképpen tselekesznek *Misniánál*.

Sándor Császár, önmön kezeirésával való levelet küldött a' Gen. *Moreau* özevénél, melyben megkérte, hogy visse a' seregét az ó-ferje halála által okozott kípótolthatatlan kárvallást. Az után 100,000 Rublákából álló *dotáziót* rendel az özevgynek, és azt ígéri néki, hogy a' férje' emlékezetére emlékeztető oszlopot fog az ellenségtől el vett ágyúkból öntetni, és azt *Petersburgban* a' nagy *Péter*' emlékeztető oszlopával általellenben fogja felállíttatni.

A' Pruszsus. Gen. *Blücher* vezérlése alatt lévő szövetséges armádának előljáró csapatjai, *Bautzentől*, minekutánna a' *Frantzia* seregek oda *Dresda* felől Sept. 23-dikán ismét előnyomúttak volna, magokat az eleikbe adatott rendelések szerint, a' nélkül hogy az ellenséggel valami fontos verekedésbe hotsátkortak volna, ismét visszavonták az ó főbb armádájokhoz, t. i. Orosz Generális *St. Priest* úr *Herrnhut* felé, Cs. K. Feldmarschal Lieutenánt *Bubna* úr pedig *Hanspach*hoz. — Későbbi tudósítások szerint azonközben már Sept. 25-

dikén *Bautzennél* állottak ezen szövetséges seregek.

Bétsből, a' Svétziai Koronaörökös' fő hadi szállásáról Sept. 25-dikén írták, hogy a' Szakszóniai tisztek 23-dikán reggel *Wörlitzben* az Oberster *Bieurstierna* székigazgatójánál megjelenven, azt kívánták, hogy beszélhessenek velte. Jelentették, hogy a' Király nemet vevőleg megemennek első *Batallionját*, melynek tartoznak, 's s'melly itt közel áll, a' szövetségesekhez által jönni, és a' Szakszóniai új Legiónál szolgálatot vállalni akar. Az Oberster azonnal megjelent a' két Szaksz tisztekkel az ó. *Batallionnyoknál*, a' melly *Májor Bünaun* kívül 8 más tisztekből és 300 közemberekből áll, és bévezette őket *Wörlitzbe*. Azt mondják ezek, hogy ők csak előpostái azoknak a' Szaksz seregeknek, mellyek csak az alkalmatosságot várják, hogy nyakokból a' *Frantzia* jármot e'képpen kivethessék. —

Gen. *Bulow* Sept-24-dikén este *Wittembergának* külső városait, a' nélkül hogy kemény ellentállásra talált volna, elfoglalta. Az erősséghez közelítő sántzoknak ársát is elkezdették azon éjjel az ostromlók, és úgy akartak, hogy 25-dikben hozzá fogjanak az arra való ágyúzáshoz, melyben nevezetes hasznát akarják venni a' *Congru* rálétáinak.

A' Svétziai Koronaörökös 3 hídakat tsi-
náltatott az Albison; égyet Wittembergán
alól *Roslaund*, mást Wittembergán fe-
lyül *Elsternél*, a' harmadikat *Ackennél*.
Dessauba egy Svétziai Brigáda szállott-bé.

Gen. *Czernitschew* oly nagy félelmet
okozott az ellenségnek az ő háta megett,
hogy már most tsak nagyobb massákban
meri mutatni magát, melyhezképpest lát-
ván az Orosz Generális-úr, hogy e'képpen
nem sok kárt tehet neki a' Saulé és Mulde
között, Kasselnak fordult onnét nagy sie-
tséggel; 3000 lovasok és 4 ágyúk vannak
véle.

A' Svétziai Koronaörökös Hertzeg' fő
hadi szállásán *Zerbstben* kiadatott legújabb
hadi tudósítások szerint, a' Sept. 19-dikén
Mühlbergnél történt verekedésben; a' hol
3 Frantzia Regementek úgy semmivé tétet-
tettek, hogy 30 embernél több meg nem
menekedhetett, 's a' hol 3 Stáb tisztek, 16
egyéb tisztek, és 500 közemberek megat-
tattak, a' foglyok közt volt *Oberst Zalt-
brant's*, a' *Beneventi* Hertzegnek egy
kaplancsa: de mintinondják már vissza-
tereltetett Oberstlieutenant *Blücherért* a'
Prusszus Generális *Blücher* fiáért, a' ki
nem régen egy szelső vigyázók között való
verekedésben elfogattatott való.

Itt következik az a' Frantzia *Bulletin*,
melyben, mint közelebb megjegyztük, a'
Gen. *Vaudamme* története jelesen felöl-
törtetve kiadatott: —

„Augustus 28, 29, és 30-dik napjain
kísérte a' Frantzia armáda a' szövetséges
seregeket, a' mellyek magokát Cseh ország
felé vissza vonták. Gen. *Vaudamme*, a'
ki Königsteinből az 1-ső szakasz armádával
25-dikben kiűtött való, 26-dikban a' Pirnai
lőgert vissza vévén, 28-dikban arra az
Orosz armádára talált, a' melly a' Wür-
tembergi Hertzeg' vezérlése alatt a' Cseh
országi passusokat oltalmazta: mellyet ő
vissza nyomván, maga Aug. 29-dikén Pe-

terswaldéig előnyomúlt. A' Szövetségesek
nagy armádája, artillériája' és bagázsiaja'
egy részének elvesztésével érkezett vala
vissza Cseh országba. Gen. *Vaudamme*
29-dikben Peterswaldétől a' nagybértz há-
tán 8 vagy 10 batalionokkal által menvén,
Kulm felé nyomúlt, a' hol 8 vagy 10 ezer
emberekből álló ellenséges seregekre ta-
lált; a' dolog verekedésre került, 's mint-
hogy a' Fr. Generális elegendő erővel nem
gondolta lenni magát, armádájának egész
hátra lévő részét lehvíta a' bértzről maga-
hoz. Már most ugyan vissza is verte az
ellenséget, hanem a' helyett hogy ismét
vissza tért 's magát ismét a' bértzen állásba
helyeztette, 's annak nyilásait, őrző sere-
gekkel megrakta volna, *Kulm*nál állapo-
dott meg. Az itt elmenő égyetlenegy útát
ez a' hegy oltalmazta, és igen magas. Gen.
Vaudamme nem forgatott egyebet az eszé-
ben, hanem tsak hogy ellenségének útját el-
záráván azt mind elfoghassa: halott a' főt
ellenség előtt arany kiadatott. Gen. *Vaudamme*
pedig atél sorompót kell eleibe tenni.
Hogy ilyen sorompót tehessen Gen. *Vau-
damme* a' maga ellenségei eleibe, nem
volt arra elég ereje. Azonközben észre
vették a' szövetséges seregek, hogy még
ekkor tsak ez a' 18,000 emberekből álló
Frantzia armáda nyomúlt légyen bé Cseh
országba, 's hogy a' többek még a' hegyen-
től légyenek. Altal látták az ellenséges
vezérek, melly veszedelmes lenne ezt a'
18,000 embert meg nem vernü; ezen se-
regnek megveretetéséből pedig leg jobb
következést várhattak. Az Orosz testőröz
sereghez két Austriai osztályok adattattak,
's ezekkel a' hegyekről a' völgyre leérke-
ző egyéb ellenséges armádák is össze tsa-
tolták, 's a' Gen. *Vaudamme* armádájának
szárnyait megkerülték. Ő jól viselte ma-
gát, a' réa támadó seregeket mind vissza
verte, mindent keresztül tört a' mi magát
megmútatta, 's holt testekkel fedezte-bé
a' tsatá' mezejit. Az ellenség meg kezdett
zavarodni, 's bámulással személtetett, hogy

mit téhessenek kevés számú vitézek egy megtsökként bátorságú nagy sereg ellen. Hanem delutánni két óraker a' *Kleist* vezérlése alatt lévő Prusszus armáda, melynek Peterswalde felé való útja már elvágatva vala, Peterswaldenál semmi ellenséget nem találván, a' bértz' tetejére minden akadály nélkül megérkezett, 's magát ott állásba helyeztetvén, onnét szemlélte a' völgyben folyó verekedést. Ezen ellenséges seregnak a' Frantziák háta megett való megjelenése meghatározta a' dolog' kimenetelét; a' hadi szerentse megváltozott. Azonban tsakugyan így is hátra nyomta Gen. Vandamme a' Gen. Kleist seregét; a' Prusszus katonák elhanyagták fegyvereiket, 's az árkokon és bokrokon által szaladtak szélyel. Ezen zúrzavarban eltűnt Gen. Vandamme; azt gondolják, hogy halálos sebet kapott. Gen. Corbieneau, Dámonceau, és Philippon arra határozták magokat, hogy vegyék hasznát ezen szempillantatnak, 's osztályainkat a' fő és oldalra való útakon, minekutánna minden ártillériájokat, a' mely 30 ágyúkból állott, 300 szekerekkel egyetemben hátra hagyták volna, magokat vonnyák vissza; A' lovakat tsakugyan elvitték magokkal. Ezen környülállások között ennél okossalban nem tselekedhettek. A' mi holtakból, sebesekből, és elfogattakból álló veszteségnek 6000 emberekre réa kellett menni ezen tsatában. Gen. Vandamme, a' ki ritka megrettenthetetlenséggel bíró ember volt, sajnállást érdemel; ő a' díszesség mezején halt meg; egy olyan halállal, melyet minden katona irigyelhet.

Későbbre e'képpen írt a' *Monitör*: — „Sept. 2-dik napján a' Gen. Vandamme armádájának megmaradott részét mustálta meg Napoleon Császár Dresdában, 's a' *Lobau* Grófra (Gen. *Montour*) bizta annak vezérlését. Ez a' sereg kevesebbet veszített, mint sem előbb gondoltuk; minthogy az ólta sok ember vissza érkezett. Gen. Vandamme nem esett el, hanem el-

fogattatott azon Indzsínör Gen. *Haksóval* együtt, a' ki éppen ezen szempillantatban érkezett meg hozzá rendeléssel. Az Orosz testőrző seregnak szebb része elhullott ezen verekedésben. —

A' 3-dik armáda hadi tanácsa ezen armáda General-Stábjának fejét Gen. *Jomini*t, a' ki a' fő hadi szállásról *Liegnitz*-ből éppen a' fegyvernyúgvásznak megszűnésekor az ellenség' részire állott, halálra ítélte.

Pöplitzben fényes pompával innepeltek Sept. 27-dikén az Orosz Császár' ő Felsege trónusra való lépésének emlékezet napját. Minekutánna reggeli 10 óraker ő Felsegek a' mi kegyelmes Császárunk; és a' Prusszus Király. a' magok Felseges Szövetségeseknél a' magok szerentse kívánásokkat személyessen megtették volna, hárman együtt minden itt lévő Austriai, Orosz és Prussus Generálisoktól, Ministerektől, idegen Követektől, 's a' lovas testőrzőktől kísértetvén, kimentek egy közel lévő dombra, mellyen egy templomi sátor volt felállítatva, 's a' hol a' szép Orosz testőrző gyalog sereg hozszszú sorokban állott, és az Isteniszteletet bérekesztő *Te Deum laudamus*nak elénekeltetése után hadi fordulásokat tett, 's végezetre a' Felseges Monarchák előtt elmarsirozott. Delutánni 2 óraker ugyan ezen fő személyektől kísértetvén ő F.gek egy ott közel lévő *Dorn* nevű faluba mentek, a' hol az Orosz testőrzők pompás ebédet készítettek vala. A' falú mellett lévő nagy térségnek közepette egy magas ebédlő szála készttetett zöld ágakból, mellynek oldalai kívül belől virág koszorúkkal fel voltak ékesítve. A' nagyszála körül hasonló készületű több apró falusi ház formájú kajbák voltak. Ezen helyre előfák' sora között ment-bé az út; a' fák között muzikai és éneklő karok, 's a' testőrző seregnak külömbkülömb tsapatjai találtattak. Ő Felsegek *Konstantinus*

Nagy Hertzeffel, 's az egyéb Fejedelmi és fő személyekkel a' nagy szálában, a' több hivatalosok pedig a' körül lévő kajakban ebédeltek. A' muzsika, éneklés, 's a' katonaság' örvendező kiáltásai, a' levegőt hasogatták, mellyek közbe ágyú-dörgés elegyítette magát mind annyiszor, valahányszor az Ausriai Császáért, a' Prüsszus Királyért, az Orosz Császáért, és seregeikért ivott a' társaság. Ez egy valószínű szívelevenítő innepi ebéd volt. Öt órákor hosszasán tartó *vivát* kiáltások között mentek vissza a' Felsegek Töplitzbe, a' melly estére szépen megvilágosított. Az idő is kedvező volt egész nap és este.

Töplitzből Sept. 30-dik napján.

A' Kozákok' vitéz vezére Gróf *Platow* is előnyomult már néhány ezer Kozákokkal az ellenség hadi közsülésének útjára az oda már régebben előnyomult *Krasnaja* csapatoknak segítségére. Az ő próbatétele leg előbb is *Gérán* felül *Altenburg* ellen volt intéztetve, mellyet a' körül lévő vidékekkel egyetemben az ellenséges seregek oltalmaztak. A' Kozákok ezekre rájok ütöttek, *Altenburgot* elfoglalták, és néhány ezer embert fogságra ejtettek. A' Gróf *Platow* próbatételeit ségelli Hertzeg *Kudatschew* egy Ausriai és Orosz könnyű lovasokból álló sereggel. Az Ausriaiak között a' *Klenau* könnyű lovas Regimentjének egy Svadronnya egy Frantzia könnyű lovas Regimentet csak nem egészen össze vagdalt. Sept. 17-dikétől fogva, mi-

dőn az ellenség *Kulmnál* második versben megverettetvén *Nollendofig*, a' Cseh határon lévő birtékre vissza kergettetett, 18-dikban tovább is folytatta a' Cseh országot való hátrálását, minekutánna a' Peterwaldén által Szakszóniába vivő utat maga után a' lehetőségig elrontani iparkodni volna. Itt az *Albis* bal partja felől a' *Diopoldswaldétól* *Frauensteinon* által *Marienburgig* terjedő linéában állottak a' szövetséges fő armádának előjáró csapatjai, száguldozó csapatjaik pedig *Lipsia*, *Merseburg* és *Nauenburg* körül, az ellenséges nagy armáda háta megett dolgoztak.

A' Belső Ausriai armádánál Sept. 15-dikén szerentsésen megverekedett a' *Radecky* Huszár Regimentjének *Oberstere* Gróf *Stahrenberg* *Laschitz* mellett *Piremont* nevű ellenséges Generálissal, a' kívül 3000 emberek voltak, a' kik hogy egy óráig tartott heves verekedés után mind el nem fogattattak, csak az igen hegyes és bokros vidéknek köszönhetik. Két ellenséges Stábtisztek estek el; a' tudósításnak megindulásakor már 300 foglyok és 2 zászlók hozattattak volt bé. Gen. *Piremont* maga megsebesedvén egy gyalog ösvényen szaladott el. Az ellenségnek kergetését tovább is folytatta *Oberster* Gróf *Stahrenberg*; 27-dikben ismét elfogott egy zászlót és 500 embereket, kik között egy *Oberster*, két más Stáb és nyoltz egyéb tisztek találtak. Gen. *Fölseis* 29-dikben a' *Száva* vizén általmenvén, *Leibachot* elfoglalta.

A' Bétsi *Cursus* Okt. 2-ik napján: — 100 Forint Conventziós pénz, 172 $\frac{1}{2}$ Forint Váltózáradulában. — Egy Császár arany 8 forint és 12 krajtzár.